

Nr 6

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående familjepension till vissa änkor efter arbetare vid Tumba bruk.

Familjepension för efterlevande till arbetare vid Tumba bruk infördes genom beslut av 1937 års riksdag (jfr BoU:s utlåtande 1937: 71). Det familjepensionsreglemente, som då antogs, erhöll emellertid icke tillämpning å efterlevande till arbetare, som dött eller avgått från sin anställning före den 1 januari 1938.

Till änkor efter arbetare, som lämnat sin anställning före nyss angivna tidpunkt, har utgått änkeunderstöd från bruket enligt årliga beslut av fullmäktige. Understöden har från och med år 1952 utgjort *dels* 45 kronor per månad jämte kristillägg med 20 kronor per månad, *dels ock* fri bostad och 4 m³ barrved per år för dem som bor i brukets bostäder. Därjämte betalar bruket den del av sjukvårds- och läkemedelskostnaderna, som icke ersättes genom den allmänna sjukförsäkringen.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse till bankoutskottet den 17 januari 1957 framlagt förslag till ändring av dessa änkeunderstöd och till stöd härför anfört följande.

Med hänsyn till att understöden utgått oförändrade sedan den 1 januari 1952, oaktat det rörliga tillägget å författningsbestämda familjepensioner ökat under tiden därefter, är det påkallat att i en eller annan form förbättra de hittillsvarande förmånerna. Industristyrelsen har vid frågans övervägande funnit, att det nu tillämpade systemet måste bedömas såsom föråldrat. Inom statsförvaltningen i övrigt ha i stället änkor som icke åtnjuta i författning föreskriven familjepension genom särskilda beslut av riksdagen eller av Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens bemyndigande, fått sådan pension sig tillerkända med ett kontant belopp, varå utgår rörligt tillägg. Samma system har använts även beträffande änkor efter arbetare vid riksbankens sedeltryckeri. (Jfr BoU:s utl. nr:s 33/1941 och 37/1955.) Pensionsbeloppet utgör 840 kronor för år, vartill kommer rörligt tillägg med för närvarande 71 % eller alltså med 596 kronor. Industristyrelsen har föreslagit, att här avsedda änkor efter arbetare vid bruket skola få motsvarande förmåner.

De av fullmäktige fastställda änkeunderstöden ha under den senaste tiden utgått endast till fem änkor. Beträffande dem må följande omnämnas.

1) Hulda Eleonora Sterner, f. Larsson den 11 juli 1893, är änka efter förmannen Carl August Sterner, född den 16 mars 1869. Sterner var anställd vid pappers bruket under tiden 1 mars 1884—31 mars 1936, då han avgick med ålderspension jämlikt 1935 års reglemente angående tjänste-

pension för arbetare vid riksbankens sedeltryckeri och pappersbruk. Sterner avled den 30 juli 1952 och hans efterlevande änka har därefter åtnjutit sedvanligt änkeunderstöd från bruket.

2) Tekla Teresia Cecilia Lundin, f. Nyström den 1 februari 1883, är änka efter holländeriarbetaren vid bruket Carl Lundin, född den 5 mars 1874, vilken var anställd vid bruket under tiden 1 april 1900—1 oktober 1935, då han avgick med pension. Lundin avled den 31 mars 1939, då hans efterlevande änka erhöll änkeunderstöd.

3) Signe Maria Andersson, f. Karlsson den 15 februari 1896, är änka efter skiljerumsarbetaren Richard Andersson, född den 10 april 1892, vilken var anställd vid pappersbruket från och med den 10 februari 1919 till sin död den 22 november 1927. Hans änka erhöll änkeunderstöd från den 1 december 1927. Hon anställdes sedermera den 3 februari 1930 som arbeterska vid bruket utan att detta medförde att understödet upphörde eller ändrades. Numera har hon inget eget förvärvsarbete. Hon åtnjuter emellertid sedan den 1 mars 1956 tjänstepension med ett grundbelopp av 2 220 kronor jämte rörligt tillägg på grund av nyssnämnda anställning såsom arbeterska vid bruket. Med hänsyn härtill har hon från och med den dag hon erhöll tjänstepension fått vidkännas en reduktion av änkeunderstödet med en fjärdedel.

4) Ida Matilda Stenbeck, f. Wretström den 30 november 1892, är änka efter formbindaren Torsten Stenbeck, vilken var född den 5 december 1887 och anställd vid pappersbruket under tiden från och med den 1 juni 1900 till sin död den 13 juni 1933. Hans änka har uppburit understöd sedan den 1 juli 1933.

5) Ida Margareta Pettersson, f. Olson den 15 maj 1907, är änka efter andre formaren Ernst Pettersson, vilken var född den 12 november 1894 och anställd vid pappersbruket från och med den 15 november 1906 till sin död den 24 november 1935, då hans efterlevande änka erhöll änkeunderstöd.

Beträffande samtliga förenämnda fem änkor gäller att de såvitt kunnat utrönas sakna förmögenhet. Bortsett från Signe Maria Andersson åtnjuta de ingen annan inkomst än änkeunderstödet och, för dem som uppnått 67 års ålder, sedvanlig folkpension.

I likhet med riksbankens industristyrelse anse fullmäktige, att till ovan nämnda änkor bör utgå en årlig pension med 840 kronor räknat från och med den 1 januari 1957, dock att pensionen till Signe Maria Andersson torde böra reduceras med en fjärdedel med hänsyn till hennes från bruket tillkommande tjänstepension. Enligt vad bruksledningen inhämtat hava ifrågavarande änkor intet att erinra mot den föreslagna omregleringen.

Det må nämnas, att något ytterligare likartat fall icke kan uppkomma beträffande efterlevande till arbetare vid bruket.

Under hänvisning till det anförda få fullmäktige hemställa, att Bankoutskottet ville föreslå riksdagen att Hulda Eleonora Sterner, född Larsson, Tekla Teresia Cecilia Lundin, född Nyström, Ida Matilda Stenbeck, född Wretström, Ida Margareta Pettersson, född Olson, och Signe Maria Andersson, född Karlsson, skola räknat från och med den 1 januari 1957 under sin återstående livstid, så länge de förbliva änkor, av riksbanken äga uppbära en årlig pension, de fyra förstnämnda av 840 kronor samt Signe Maria Andersson av 630 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av fullmäktige gjorda framställningen, får hemställa,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må medgiva att Hulda Eleonora Sterner, född Larsson, Tekla Teresia Cecilia Lundin, född Nyström, Ida Matilda Stenbeck, född Wretström, Ida Margareta Pettersson, född Olson, och Signe Maria Andersson, född Karlsson, skall räknat från och med den 1 januari 1957 under sin återstående livstid, så länge de förblir änkor, av riksbanken äga uppbära en årlig pension, de fyra förstnämnda av 840 kronor samt Signe Maria Andersson av 630 kronor.

Stockholm den 12 mars 1957

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Boo, Fahlander, De Geer, Werner, Krügel, Ståhle och Mannerskantz;

från andra kammaren: herrar Sköldin, Schmidt, Nordqvist i Karlskoga, Andersson i Ronneby, Svensson i Stenkyrka, Persson i Appuna, Adamsson och Löfgren.